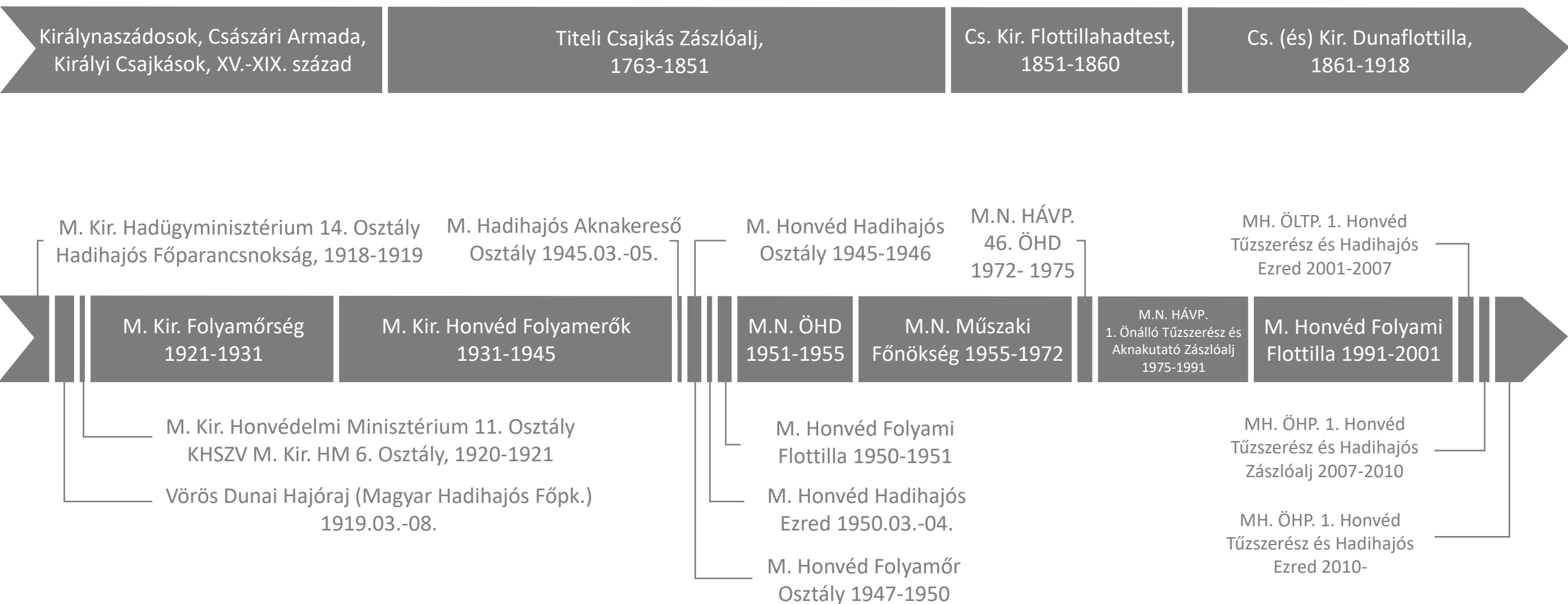

A Magyar Királyi Honvéd Folyamérők *létrehozása és utódszervezetei*

Dr. jur. BALOGH Tamás

Folyamatos átalakulás – állandó feladat

Dunaflottillából Folyamőrség

- **1920.03.01.** Kormányzóválasztás. Hadihajózás van, hadihajó nincs.
- **1920.06.04.** A Trianoni Békeszerződés aláírása.

104. Cikk. A magyar hadsereg katonai erőinek összessége nem haladhatja meg a 35.000 főt, beleértve a tiszteket és a pótkeretek csapatait is. [...] A magyar hadsereget **kizárólag a rendnek Magyarország területén való fenntartására** és határrendőr-szolgálatra szabad alkalmazni.

120. Cikk. A jelen Szerződés életbelépésének időpontjával az összes osztrák-magyar hadihajók - beleértve a tengeralattjárókat is - a Szövetséges és Társult Főhatalmak részére végérvényesen kiszolgáltatottaknak jelentetnek ki. A dunai flottillákhoz tartozó minden monitort, torpedóhajót és felfegyverzett vízi járóművet ki kell szolgáltatni a Szövetséges és Társult Főhatalmaknak. Magyarországnak mindamellett jogában áll, hogy a **dunai folyamrendőri szolgálat céljaira** [...] három felderítő naszádot tartson. A Szövetséges és Társult Főhatalmak felemelhetik ezt a számot abban az esetben, ha azt [...] helyszíni szemle alapján elégtelennek ítélné.

- **1920.10.04.** Wulff Olaf hadihajós csapatfelügyelő memoranduma.
- **1921.01.03.** A rejtés politikájának meghirdetése.

„[...] a nemzeti hadsereget érő megcsonkítást az államrendészeti szervek és fegyveres őrtestületek nagyarányú fejlesztésével fogja ellensúlyozni [...], hogy a honvédség értékes kiegészítésül szolgáljon, másrészt, hogy azok leple alatt olyan alakulatok állíttassanak fel, melyek a honvédség szűkre szabott létszáma vagy **a fegyvernem tiltott volta miatt** a nyílt honvédségben nem szerepelhettek [...] **a volt haditengerészetből megalakul a folyamőrség.**”

A magyar királyi folyamőrség szervezéséről szóló 1922: XIV. tc. szerint:

- „1. § A magyar királyi folyamőrség a folyamrendészet körében felmerülő közbiztonsági és egyes igazgatási rendészeti teendők ellátására rendelt állami intézmény
2. § A magyar királyi folyamőrség minden tekintetben és **kizárólag a magyar királyi belügyminiszternek van alárendelve.**”

A Folyamőrség ugyanekkor kiadott bizalmas harcászati szabályzata szerint ugyanakkor:

„A folyamőrség **legfőbb hatósága** – a folyamrendészeti és igazgatási-hatósági ügyek kivételével – **a honvédelmi miniszter.**”

Következmény: A Dunaflottilla feloszlásával a folyami fegyveres erő honvédelmi célú alakulatból – formálisan – rendvédelmi célú alakulattá vált.

A Wulff-memorandum és a harcászati szabályzat

A memorandumból:

„[...] Tekintve, hogy a hajóforgalom ellenőrzése jelenleg katonai szempontból nem kielégítő, [...] másrészt tekintve azt, hogy a békeszerződés végrehajtása folytán a hadihajózás jelenlegi formájában nem állhat fenn [...] előnyösnek látszik annak más minisztérium ügykörébe való átutalása, **hogy a hadsereg szerény létszámát és annak költségvetését ne terhelje** [...] Szükséges tehát annak átszervezése oly módon, hogy a hadihajózás értékes tisztikara, valamint legénysége és anyaga a nemzeti hadsereg számára el ne vesszen, azaz hadműveleti szempontból tekintve **leplezetten a jövőben is a hadsereg kiegészítő részét képezze**. [...] Ezt elérendő, legcélszerűbbnek vélném, ha a hadihajózás a csendőrség mintájára folyamrendészetté alakíttatnék át és mint ilyen, **a leplezés céljából a belügyminiszter hatásköre alá tartozna.**”

A harcászati szabályzatból:

„[...] Olyan ország, melyet hatalmas folyók határolnak és szelnek át, úgy támadásban, mint védelemben rászorul a folyamerőkre, hacsak nem akarja tűzértségének egy nagy részét lekötni, kizárólagosan azon célból, hogy a saját folyamán való átkelést vagy pedig a levegőből való ellenséges támadások ellen biztosítsa a folyamról. Másrészt ha sikerül a folyó mentén vagy a folyamon át támadásba átmenni és az ellenséges tűzértségi zárat letörni, kisebb típusú hadiegységek is a folyóra támaszkodó szárny támogatásában (támadásban és védelemben) is átkeléseknél, valamint a repülőkre elleni védekezésben fontos szolgálatot teljesíthetnek. Különösen áll ez a tétel olyan országban, ahol a folyókon át való közlekedés nincs elegendő számú híd által biztosítva (melyek különben repülőkre ellen szintén védelemre szorúlnak), és ahol a folyók mentén nem állnak rendelkezésre kiépített országutak, amelyeken megfelelő gyorsasággal lehetne automobil ütegeket a veszélyeztetett helyekre (átkelés vagy ellenséges folyamerők betörése) eltolni.”

Az 1926.04.20-i beadványból:

„[...] várható ellenfeleink folyamharci egységeinek vizeinkre való gyors betörését csakis az aknák gyors lerakása által tudjuk a leghatásosabban megakadályozni. Ezért egy aknarakó hajó építését szükségesnek tartjuk. Ezen hajó különben békében a kisvízi út kitűzési osztag kiképzését is nagyon előmozdítaná.”

Folyamőrségből Folyamerők

- **1938.03.05.** Darányi Kálmán beszéde a N.E.P. győri nagygyűlésén („Győri program”) 1 Mrd pengős MNB hitel a revíziós törekvéseket alátámasztó ütőképes, egyszeri maximális erő kifejtésre kész 107 000 (150 000) fős haderő fejlesztése érdekében.
- **1938.06.03.** a honvédelem és a közgazdaság fejlesztéséről, egyes népjóléti beruházásokról s ezek költségeinek fedezéséről szóló 1938: XX. tc.
1. § Felhatalmaztatik a minisztérium, hogy honvédelmi, illetőleg légvédelmi célokra, utak és hidak építésére, az államvasutak és a hajózás [...] fejlesztésére [...] az állami költségvetésekben megállapított összegeken felül, összesen mintegy Egyezer millió (1,000.000,000) P-t fordítson.
- **1938.08.29.** Magyarország fegyverkezési egyenjogúságának elismerése a revízióról való lemondás fejében (Bled-i egyezmény).
- **1939.01.15.** A Honvédelemről szóló 1939: II. tc. 80. §:

(1) A m. kir. folyamőrség és a m. kir. határőrség a honvédség kötelékébe olvad be.

(2) A folyamrendészeti tennivalók ellátása a rendőrhatóságokra száll át.

Következmény: A folyami fegyveres erő rendvédelmi célú alakulatból honvédelmi célú alakulattá vált.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Kérdések?